

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

การใช้ยาด้านจุลชีพเพื่อดูแลสุขภาพในครอบครัวของแม่บ้าน

เลขที่.....

ผู้สัมภาษณ์.....วันที่สัมภาษณ์.....
บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. อายุ.....ปี
2. ระดับการศึกษา

☐ 1 ไม่ได้เรียน	☐ 2 ประถมศึกษา
☐ 3 มัธยมต้น	☐ 4 มัธยมปลาย/ ปวช.
☐ 5 ปวส./ปวท./อนุปริญญา	☐ 6 ปริญญาตรี
☐ 7 สูงกว่าปริญญาตรี	
3. สถานภาพในครอบครัว(ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว)

☐ 1 หัวหน้าครอบครัว	☐ 2 ภรรยา
☐ 3 ลูก	☐ 4 พ่อ/แม่
☐ 5 พี่/น้อง	☐ 6 อื่นๆ ระบุ.....
4. สถานภาพสมรส

☐ 1 โสด	☐ 2 คู่/แต่งงานแล้ว/อยู่ด้วยกัน	☐ 3 หม้าย/หย่า/แยก
--------------------------------	--	---
5. อาชีพหลัก

☐ 1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	☐ 2 เกษตรกรรม
☐ 3 แม่บ้าน	☐ 4 รับจ้าง
☐ 5 ค้าขาย	☐ 6 อื่นๆ ระบุ.....
6. รายได้หลักเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน.....บาท
7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว(รวมท่านด้วย).....คน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาและการได้รับความรู้เรื่องยาต้านจุลชีพ (ยาม่าเชื้อ)

8. ท่านเป็นหรือเคยเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขหรือไม่
- () 1 เป็น ตั้งแต่ พ.ศ.....ถึงปัจจุบัน () 2 ไม่เป็น
- () 3 เคยเป็น ตั้งแต่ พ.ศ.....ถึง พ.ศ.....
9. ท่านเคยได้รับการสอนหรืออบรมความรู้เรื่องยาต้านจุลชีพหรือไม่
- () 1 เคย เมื่อ..... () 2 ไม่เคย
- จาก.....
10. ท่านได้รับความรู้เรื่องยาต้านจุลชีพจากแหล่งใด (เลือก 3 อันดับจากมากไปน้อย)
- () 1 โทรทัศน์ () 2 หนังสือพิมพ์
- () 3 วิทยุ () 4 โบปปลิว-แผ่นพับ
- () 5 วารสาร () 6 อื่นๆ ระบุ.....
11. ท่านได้รับความรู้เรื่องยาต้านจุลชีพจากใครมากที่สุด (เลือกตอบข้อเดียว)
- () 1 แพทย์ () 2 เกษัชกร () 3 พยาบาล
- () 4 เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย () 5 เพื่อน ญาติ คนรู้จัก () 6 อาสาสมัครสาธารณสุข
- () 7 ผู้ให้บริการในร้านยา () 8 ผู้ขายของในร้านขายของชำ
- () 9 อื่นๆ ระบุ.....
12. ท่านเคยซื้อยาต้านจุลชีพหรือไม่
- () 1 เคย () 2 ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 15)
13. ท่านเคยซื้อยาต้านจุลชีพจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1 ร้านขายยา () 2 ร้านขายของชำ
- () 3 กองทุนยา () 4 คลินิก
- () 5 อื่นๆ ระบุ.....
14. ในการซื้อยาต้านจุลชีพแต่ละครั้งใครมีส่วนช่วยในการตัดสินใจมากที่สุด (ตอบข้อเดียว)
- () 1 ตนเอง () 2 ญาติ/เพื่อนบ้าน/คนรู้จัก
- () 3 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข () 4 ผู้ให้บริการในร้านยา
- () 5 ผู้ขายของในร้านขายของชำ () 6 อาสาสมัครสาธารณสุข
- () 7 ผู้โฆษณาทางโทรทัศน์ () 8 ผู้โฆษณาทางวิทยุ
- () 9 อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 8 ความถูกต้องของการใช้ยาต้านจุลชีพ

15. ท่าน/สมาชิกในครอบครัว เคยใช้ยาต้านจุลชีพ (ยาฆ่าเชื้อ) หรือไม่

() 1 เคย

() 2 ไม่เคย

16. ท่านเคยใช้ยาต้านจุลชีพ (ยาฆ่าเชื้อ) รักษาใคร (ความสัมพันธ์กับผู้ให้สัมภาษณ์)

ผู้ป่วย	อาการ	ชื่อยา	รูปแบบ	แหล่งที่ได้รับยา	ระยะเวลาที่ใช้(วัน)
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

17. ท่าน/สมาชิกในครอบครัว เคยใช้ยาต้านจุลชีพชนิดแคปซูล ไรบแฟลหรือไม่

() 1 เคย

() 2 ไม่เคย

18. ยาต้านจุลชีพที่กิน “ก่อนอาหาร” ท่านกินอย่างไร

() 1 ก่อนอาหาร ครั้ง- 1 ชั่วโมง

() 2 ก่อนอาหาร 10-20 นาที

() 3 กินยาแล้วค่อยกินอาหารตามทันที

() 4 อื่นๆ ระบุ.....

19. ยาต้านจุลชีพที่กิน “หลังอาหาร” ท่านกินอย่างไร

() 1 หลังกินอาหารทันที

() 2 หลังอาหาร 10-20 นาที

() 3 หลังอาหาร 1 ชั่วโมง

() 4 อื่นๆ ระบุ.....

20. ท่านเก็บยาต้านจุลชีพชนิดแคปซูลหรือชนิดเม็ดอย่างไร

() 1 หลังตู้เย็น

() 2 ในตู้ยา

() 3 ข้างผนังบ้าน

() 4 อื่นๆ ระบุ.....

21. ท่าน/สมาชิกในครอบครัว เคยแพ้ยาต้านจุลชีพหรือไม่

() 1 เคย ชื่อยา.....() 2 ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 25)

22. อาการที่ท่าน/สมาชิกในครอบครัว แพ้ยาต้านจุลชีพเป็นอย่างไร (ตอบได้หลายข้อ)

() 1 มีผื่นลมพิษ

() 2 หน้าบวมแดง

() 3 ผิวหนังไหม้

() 4 เวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน

() 5 เป็นลมหมดสติ

() 6 อื่นๆ ระบุ.....

23. เมื่อมีอาการตามข้อ 22 ท่าน/สมาชิกในครอบครัว ปฏิบัติอย่างไร
- () 1 หยุดยา และไปพบแพทย์/เภสัชกรที่จ่ายยา () 2 เลิกกินยาไปเลย
 () 3 กินยาต่อไปจนหมด () 4 อื่นๆ ระบุ.....
24. ท่าน/สมาชิกในครอบครัว เคยแจ้งแพทย์/เภสัชกร/ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายยา ให้ทราบว่า
 เคยมีประวัติแพ้ยาหรือไม่
- () 1 ไม่เคยแจ้ง () 2 แจ้งบางครั้ง ถ้าถูกถาม
 () 3 แจ้งทุกครั้ง ถึงแม้ไม่ถูกถาม
25. ในครอบครัวของท่านมีเด็กเล็ก หรือไม่
- () 1 มี จำนวน.....คน อายุ.....ปี () 2 ไม่มี
26. ท่านเคยให้ยาด้านจุลชีพ (ยามาเชื้อ) ชนิดผงแห้งบรรจุขวดแก่เด็กหรือไม่
- () 1 เคย () 2 ไม่เคย (จบการสัมภาษณ์)
27. ท่านใช้น้ำอะไรผสมกับยาด้านจุลชีพชนิดผงแห้งที่บรรจุในขวด
- () 1 น้ำร้อนหรือน้ำต้มเดือด () 2 น้ำต้มสุกอุ่น
 () 3 น้ำต้มสุกปล่อยให้เย็น () 4 น้ำเย็นธรรมดา (ไม่ได้ต้ม)
 () 5 อื่นๆ ระบุ.....
28. ยาด้านจุลชีพชนิดผงแห้งที่บรรจุในขวดเมื่อละลายน้ำแล้วท่านเก็บไว้ที่
- () 1 อุณหภูมิห้อง () 2 ตู้เย็น
 () 3 อื่นๆ ระบุ.....
29. ยาด้านจุลชีพชนิดผงแห้งบรรจุขวด หากละลายน้ำแล้วท่านใช้หมดภายในกี่วัน
- () 1 1 อาทิตย์ () 2 2 อาทิตย์
 () 3 1 เดือน () 4 อื่นๆ ระบุ.....

ภาคผนวก ข

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ยา

1. อันตรายจากการแพ้ยา รวมทั้งปฏิกิริยาอื่นที่เกี่ยวข้อง (พูนทรัพย์ โสภารัตน์, 2537, หน้า 27-28)

การแพ้ยา (Drug allergy หรือ Hypersensitivity) เป็นภาวะที่เกิดขึ้นเมื่อร่างกายได้รับสิ่งแปลกปลอม (แอนติเจน) ในที่นี้หมายถึงยา ระบบภูมิคุ้มกันทางพันธุกรรมในร่างกายจะพยายามกำจัดสิ่งแปลกปลอมนั้นให้หมดไป ในกรณีที่สิ่งแปลกปลอมถูกกำจัดไม่ได้หรือไม่หมด เนื่องจากชนิดของสิ่งแปลกปลอมหรือความผิดปกติทางพันธุกรรมบางอย่าง ทำให้เกิดปฏิกิริยาต่อร่างกาย เกิดพยาธิสภาพต่อเนื้อเยื่อ โดยมีกลไกการเกิดคือ เมื่อสิ่งแปลกปลอมเข้าสู่ร่างกาย อาจโดยทางเดินหายใจ ทางเดินอาหาร เยื่อเมือกตา หรือโดยการฉีด สิ่งแปลกปลอมจะกระตุ้นให้ร่างกายสร้างสารชนิดหนึ่งไปจับแน่นที่ mast cell หรือ basophil ถ้าได้รับเพิ่มอีก จะมีการจับเข้าเพิ่มขึ้นไปอีก ผลคือทำให้เกิดการหลั่งสารที่ทำให้เกิดอาการแพ้ขึ้นหลายชนิดในร่างกาย ซึ่งมีฤทธิ์ให้มีการหดตัวของกล้ามเนื้อเรียบ การขยายตัวของหลอดเลือดฝอยมีความต้านทานของหลอดเลือดเพิ่มมากขึ้น นั่นคือเกิดกลุ่มอาการต่างๆเรียกว่า กลุ่มอาการจากปฏิกิริยาภูมิแพ้ จะมากขึ้นกับการหลั่งสารที่ทำให้เกิดอาการแพ้ต่อเนื้อเยื่ออวัยวะของร่างกาย ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละคน บางคนอาจจะเกิดอาการแพ้ ขณะที่คนอื่นๆอาจจะไม่เกิดอาการเลยก็ได้

กลุ่มอาการแพ้ที่เกิดขึ้น อาการจะรุนแรงอย่างเฉียบพลัน ถ้าได้รับสารแปลกปลอมโดยการฉีด ถ้ารักษาไม่ทันอาจตายได้ อาการประกอบด้วย มีผื่นคันที่ผิวหนัง อาเจียน ท้องเดิน ความดันโลหิตต่ำ หัวใจเต้นเร็ว หายใจลำบาก เข้าสู่ภาวะช็อก ส่วนอาการที่ไม่รุนแรง อาจจะเกิดเฉพาะที่กับอวัยวะบางระบบเท่านั้น อาจเป็นผิวหนังหรือทางเดินอาหาร หรือทางเดินหายใจ เช่น ผื่นคันมีผื่นลมพิษ อาเจียน ท้องเดิน ปวดท้อง หรือหอบหืด เป็นต้น

ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องในการทำให้เกิดการแพ้ยาที่เกิดจากปฏิกิริยาภูมิแพ้

1. ลักษณะเฉพาะของยา ถ้าเป็นยาที่มีโมเลกุลใหญ่ จะกระตุ้นภูมิคุ้มกันทำให้เกิดอาการแพ้ได้ง่ายกว่ายาที่มีโมเลกุลเล็ก และการเรียงตัวของสารก็มีส่วนด้วย

2. วิธีการใช้ยา และอายุของผู้ใช้ยา การให้ยาทางหลอดเลือดจะทำให้เกิดการแพ้ยาชนิดรุนแรง ส่วนวิธีการใช้ยาอื่นๆ จะทำให้เกิดอาการแพ้ทางผิวหนัง อายุของผู้ใช้ยาพบว่า อาการแพ้ในเด็กจะน้อยกว่าในผู้ใหญ่

3. ผลจากสิ่งแวดลอม เช่น แสงแดดจะกระตุ้นให้เกิดการแพ้ยาในคนที่กินยาขับปัสสาวะบางชนิด หรือการได้ยาปฏิชีวนะบางชนิดจะทำให้เกิดผื่นแพ้ได้ ในคนที่เป็นโรคไวรัสชนิดหนึ่ง (infections mononucleosis)

อาการแสดงของการแพ้ยา การแพ้ยาทำให้เกิดอาการได้ในเกือบทุกส่วนของร่างกาย

อาการทางผิวหนัง

- คันโดยไม่มีผื่น ลมพิษ เป็นผื่นนูนแดง เป็นตุ่มน้ำพองใส เป็นรอยดํา

อาการทางระบบทางเดินอาหาร

- ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเดิน ตับอักเสบ

อาการทางระบบทางเดินปัสสาวะ

- การทํางานของไตเสียไป ไตวาย

อาการทางหู

- หูอื้อ หูหนวก

นอกจากนี้อาจมีอาการอื่นๆ เช่น อ่อนเพลีย ต่อมทําน้ำเหลืองโต สิว บวมทั้งตัว ฯลฯ กรณีที่สงสัยว่าเกิดอาการแพ้ยา ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. หยุดให้ยาทันที ถ้าใช้ยาอยู่หลายชนิด ไม่ทราบว่ายแพ้ตัวไหน ควรหยุดทุกชนิด แต่ถ้าหากมีความจำเป็นต้องใช้ยา และอาการแพ้ นั้นไม่รุนแรงอาจจะใช้ยาต่อไปได้ แล้วเฝ้าดูอาการอย่างใกล้ชิด

2. กินยาแก้แพ้

3. กินยาแก้แพ้ไม่ดีขึ้น ไปพบแพทย์

4. ควรนํายาทุกชนิดที่รับประทานไปให้แพทย์ดูด้วย

5. เมื่อหายจากอาการแพ้ยาแล้ว จดชื่อยา และลักษณะอาการที่เกิดจากการแพ้ยาไว้แจ้งให้แพทย์ทราบเมื่อกําเป็นต้องใช้ยา ไม่ควรซื้อยารับประทานเอง

2. รับประทานยาก่อนอาหาร-หลังอาหาร (กิตติศักดิ์ เสงี่ยมพุทธคุณ, 2540, หน้า 16-17)

ยาที่มีคําแนะนำให้รับประทานก่อนอาหารหรือหลังอาหาร ควรรับประทานตามเวลาที่แนะนำ

2.1 การรับประทานยาก่อนอาหารแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

2.1.1 รับประทานก่อนอาหารครึ่งชั่วโมง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ยาถูกดูดซึมได้ดี หรือออกฤทธิ์ระงับอาการบางอย่างที่อาจเกิดขึ้นก่อนการรับประทานอาหาร

2.1.2 รับประทานก่อนอาหาร 1 ชั่วโมง ยาประเภทนี้ได้แก่ ยาปฏิชีวนะ ประเภทเพนิซิลลิน แอมพิซิลลิน ไรแฟมพิซิน เป็นต้น ยานี้จะถูกดูดซึมได้ดีในตอนที่ท้องว่าง โดยทั่วไปจะให้รับประทานยาก่อน แล้วรออีก 1 ชั่วโมงจึงค่อยรับประทานอาหาร จึงจะทำให้ยาประเภทดังกล่าวออกฤทธิ์ได้สูงสุด

2.2 การรับประทานยาหลังอาหาร โดยทั่วไปจะให้รับประทานยาหลังอาหารทันที ยาประเภทนี้จะระคายเคืองกระเพาะอาหารทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้องได้ แต่มียาบางชนิดที่ไม่เจาะจงเวลาว่าจะให้รับประทานยาก่อนหรือหลังอาหาร จะเลือกรับประทานยาเวลาใดก็ได้ เพราะอาหารไม่มีผลต่อการดูดซึมของยาไม่ว่าจะก่อนอาหารครึ่งชั่วโมง 1 ชั่วโมง หลังอาหารทันที หรือหลังอาหาร 15 นาที ร่างกายก็จะได้รับยาในปริมาณที่ไม่แตกต่างกัน ฉะนั้นแพทย์หรือเภสัชกรบางท่านจึงแนะนำให้รับประทานยาหลังอาหารทันทีเพื่อง่ายในการเข้าใจ และในการปฏิบัติ

3. การเก็บรักษายา (กิตติศักดิ์ เสงี่ยมพุทธคุณ, 2540, หน้า 20-21)

ข้อควรคำนึงถึงในการเก็บยามีดังต่อไปนี้

3.1 ถ้าเป็นยาที่ซื้อเองจากร้านขายยา เป็นยาที่ผู้ขายหยิบมาให้จากขวดใหญ่ ถ้าไม่มีฉลากบอกรายละเอียดใดๆ ต้องเขียนชื่อยา ขนาดความแรง สรรพคุณของยา และวิธีรับประทาน หน้าของที่ใส่ยาพร้อมทั้งจดวันที่ซื้อยากลับไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้ไม่ต้องเดาหรือคาดคะเนในการหยิบยาใช้ครั้งต่อไป และทราบแน่ชัดว่าเป็นยาที่ซื้อมาเก็บไว้นานเท่าใดแล้ว

3.2 ภาชนะที่ใส่ยาเม็ดควรเป็นภาชนะที่ป้องกันความชื้นได้ ปัจจุบันยาที่ได้รับจากร้านขายยา จากคลินิกแพทย์ หรือจากโรงพยาบาล มักบรรจุอยู่ในซองพลาสติก ซึ่งมีร่องปากปิดให้สนิทได้ทุกครั้งที่เปิดของหยิบยามาใช้ ควรอุดปากซองให้ปิดเข้าหากันสนิท ถ้าได้รับบรรจุมาในซองกระดาษ ควรใส่ซองกระดาษนั้นลงในกล่องพลาสติกสำหรับใส่ยา ซึ่งมีขายอยู่ทั่วไปอีกชั้นหนึ่ง เพื่อป้องกันมิให้ยาขึ้น

3.3 ควรแยกเก็บยารับประทาน และยาสำหรับใช้ภายนอกไว้คนละส่วนของตู้ เพื่อมิให้ปะปนกัน ป้องกันอันตรายอันเกิดจากการหยิบยาผิด

3.4 ตู้ยาควรอยู่ในที่อากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม้ร้อน อับ ชื้น หรือถูกแสงแดดส่องโดยตรง เพราะแสงแดด ความร้อน และความชื้น จะทำให้ยาสลายตัวเร็วขึ้น

3.5 ตู้ยาควรอยู่สูงพอสมควร ป้องกันมิให้เด็กหยิบยามาเล่น หรือรับประทานได้เอง เพราะบางครั้งเด็กอาจคิดว่าเป็นขนม หรือลูกกวาด

3.6 ยาเม็ดหรือแคปซูลไม่ควรเก็บไว้ในตู้เย็น เพราะจะทำให้ยาขึ้น เสื่อมคุณภาพได้เร็วกว่าที่ควร ต้องเก็บไว้ในที่แห้ง

3.7 ยาน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยาปฏิชีวนะสำหรับเด็ก ที่ทำเป็นผงใส่ขวดไว้ เมื่อใช้ ต้องใส่น้ำต้มสุกทิ้งไว้ให้เย็นถึงขีดที่ระบุ เมื่อเติมน้ำแล้วถ้ามีผู้เขียนควรเก็บไว้ในตู้เย็น จะช่วยให้คุณภาพของยาคงทนกว่าอยู่ในที่อากาศร้อน และถ้าใช้ไม่หมดภายใน 7 วัน ต้องทิ้งอย่านำมาใช้อีก

3.8 ควรซื้อตัวยาเป็นครั้งคราว และเก็บยาที่เก่าเกินทิ้งเสีย เพื่อป้องกันอันตรายจากการใช้ยาเสื่อมคุณภาพ

3.9 ยาที่ไม่ทราบแน่ชัดว่าชื่อมานานเท่าใดแล้ว ถ้ามีสี กลิ่น รส หรือลักษณะเม็ดผิดไปจากเดิมควรทิ้งให้หมด เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องแสดงว่ายาเสื่อมคุณภาพแล้ว การนำมาใช้อีก จะทำให้เกิดโทษได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยารับประทานจะทำให้ ตับ ไต เสียได้

4. ยาผงโรยแผล (สุพิศรา ชาติบัญญัติและนุศราพร เกษสมบุรณ์, 2540, หน้า 41-42)

ในเด็กและวัยรุ่นมักจะเป็นโรคผิวหนังจาก ยุงกัด หรือเกิดอาการคันเนื่องจากการติดเชื้อที่ผิวหนัง มีผื่นหรือตุ่ม เมื่อคันก็เกา เกาบ่อยๆ ก็เกิดแผลถลอก มีน้ำเหลืองไหลออกมา และมีสิ่งสกปรกเข้าไปในแผลจากการเกาหรือการสัมผัสกับสิ่งอื่นๆ ทำให้เป็นหนองได้ ซึ่งมักจะเข้าใจกันด้วยภาษาพื้นบ้านว่า “น้ำเหลืองเสีย” จำนวนไม่น้อยที่ใช้ยาผงโรยแผล ซึ่งมีทั้งที่ผลิตขายเป็นผง และผู้ใช้ คัดแปลงนำยาแคปซูลมาถอดเปลือกเพื่อเอาผงยามาใช้โรยแผล

ข้อพิจารณาในการรักษาแผล ประการแรกต้องพิจารณาว่ามีการติดเชื้อแบคทีเรียร่วมด้วยหรือไม่ ด้วยการดูลักษณะของแผล ถ้าเป็นตุ่มหนองมีน้ำเหลืองแสดงว่ามีการติดเชื้อ ควรทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ แล้วทาด้วยครีมซึ่งมีตัวยาฆ่าแบคทีเรียอยู่ด้วย และในหลายกรณีต้องรับประทานยาปฏิชีวนะร่วมด้วย

การใช้ผงโรยแผลจึงไม่เหมาะสม เนื่องจากจะไปทำให้เกิดสะเก็ดปิดปากแผล แผลตึง หนองไหลไม่สะดวก เป็นแหล่งที่ให้เชื้อโรคหลบซ่อนตัวอยู่ได้ ทำให้อาการของโรคเป็นเรื้อรังมากขึ้น

5. การซื้อยา (พูนทรัพย์ โสภารัตน์, 2537, หน้า41)

การใช้ยา ไม่ควรซื้อยาตามคำโฆษณาซึ่งมักพูดแต่สรรพคุณด้านดีต่างๆ นานา ทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริง นอกจากนั้นแล้วอาจใช้ไม่ได้ผล สิ้นเปลืองเงินทอง และอาจเกิดโรคอื่นๆ ตามมาอีก ข้อปฏิบัติเมื่อจำเป็นต้องซื้อยามาใช้เอง

5.1 ซื้อยาจากร้านที่มีเภสัชกรอยู่ประจำเท่านั้น ไม่ควรซื้อจากร้านขายของชำ อาจจะเก็บยาไม่ถูกต้อง

5.2 เลือกใช้ยาที่อันตรายน้อยที่สุด โดยเฉพาะที่เป็นยาสามัญประจำบ้าน

5.3 ไม่ซื้อยาตามคำบอกเล่า เนื่องจากยาชนิดเดียวกัน ไม่สามารถรักษาโรคเดียวกัน ที่มีสาเหตุของโรคต่างกัน แพทย์จะเป็นผู้วินิจฉัยเองว่า ที่ท่านเป็นสมควรจะใช้ยาอะไร

5.4 ไม่ซื้อยาตามตัวอย่างที่มีอยู่ เพราะยามีมากมาย หากที่เภสัชกรจะจำได้หมด ยาที่มีรูปร่างและสีเดียวกัน แต่ใช้รักษาโรคต่าง ๆ กันมีมาก จึงไม่ควรซื้อยาในลักษณะนี้

5.5 สอบถามวิธีใช้ที่ถูกต้องให้แน่ชัดจากคนขาย

5.6 หากลุ่มปฏิชีวนะ ควรซื้อในจำนวนที่รักษาโรคได้หายจริงๆ ซึ่งอาจสอบถามได้จากเภสัชกรที่อยู่ประจำร้านนั้น

5.7 ถ้าสามารถพาผู้ป่วยมาซื้อได้ยิ่งดี อาจต้องสอบถามรายละเอียด ถ้าไม่สามารถพาผู้ป่วยไปได้ ให้ผู้ใกล้ชิดผู้ป่วยที่สุด โดยเฉพาะผู้ดูแลผู้ป่วยเป็นผู้ซื้อ

5.8 ควรสอบถามอาการข้างเคียงของยานั้น และอันตรายอื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากผู้ขาย เพื่อถ้าเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว จะได้แก้ไขทันเวลา

5.9 ควรซื้อยาจากร้านประจำของท่านเท่านั้น

5.10 เมื่อมีปัญหาใดๆ เกี่ยวกับยาเกิดขึ้น รีบปรึกษาเภสัชกรประจำร้านที่ท่านซื้อยาทันที

5.11 เมื่อซื้อยาแล้วให้สังเกต ชื่อยา แสดงวันหมดอายุ ลักษณะยาไม่เสื่อมสภาพ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นางสาวพรพิมล กิจชัยเจริญ
วัน เดือน ปี เกิด	26 มิถุนายน 2509
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาปริญญาเกสัชศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2532
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2533 ตำแหน่งเภสัชกร 3 ฝ่ายเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2534-2535 ตำแหน่งเภสัชกร 4 ฝ่ายเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2536-2538 ตำแหน่งเภสัชกร 5 ฝ่ายเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2539-ปัจจุบัน ตำแหน่งเภสัชกร 6 กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์